

"приказно същество" в представите на бедните девойки, ясно сочи приказния модел "Пепеляшка", който по-нататък в романа е и директно цитиран:

"Тя не беше слушала приказката за Пепеляшка, не познаваше друг свят освен Лимен и острова, не подозираше съществуването на радост в живота" – се казва за гръцкото момиченце Аликс, което Костов иска да осинови. И макар това сравнение с приказката за Пепеляшка да се отнася до една епизодична малка героиня на романа (но с много важни, "огледални" смислови функции), по негативен път и то ни подсказва, че образът на Ирина е изграден по приказния модел на Пепеляшка, Ирина е именно бедната девойка (макар и не от най-ниското социално дъно), чиято "приказка" се е сбъднала. (И така както е изглеждала в началото на романа Мария в очите на Ирина, така по-късно като "приказно същество" изглежда и Ирина в очите на "бедните девойки" от родния ѝ град, както е представена тя по време на погребението на баща ѝ.)

Което също ни навежда на мисълта, че и Борис е приказен герой с приказно осъществена приказна мечта. Един от "тримата братя", намерил съкровището, достигнал "златната ябълка", олицетворена от "златния телец", от богатството. В романа "Тютюн" на няколко пъти мечтата на Борис е сравнявана с традиционното олицетворяване на всяко богатство със "злато", говори се за "златния мираж на тютюна". Борис е мъжкото преображение не бедната Пепеляшка, постигнала мечтаното, бедният брат, завоювал сърцето и спечелил ръката на богатата принцеса ("приказното същество" Мария). Не само Ирина, и Борис влиза в приказната роля на Пепеляшка, приказните функции на нещастния и бедния са разпределени и в женски, и в мъжки роли.

Не само употребата на приказни модели, но и прякото цитиране на "приказно" и "приказки" в романа "Тютюн" е свидетелство за ясното творческо самосъзнание на Димитър Димов за жанровите образци, които ползва, трансформирайки ги в своето творчество. Което важи както за "приказните", така и за "романовите" модели. В това се проявява и характерният за романа "жанров самокритицизъм", както го нарича Бахтин. И в